

Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas

VOORWOORD

Beste leden

Ik geef het graag toe: quasi iedere activiteit van onze Kring is voor mij een hoogtepunt. Neem nu bijvoorbeeld de voorstelling van onze gerestaureerde Mercator-Hondiusatlas van 1613. De doelstellingen die de stichters voor ogen hadden, komen hier mooi tot hun recht: verzamelen en bewaren van voorwerpen die de geschiedenis van het Waasland of haar bewoners eer aandoet. Gerardus Mercator stond dit jaar bijzonder in de belangstelling en eigenlijk ook Judocus Hondius (400 jaar geleden overleden). We hebben, samen met het provinciebestuur, een inspanning geleverd om deze atlas te restaureren. Zo zal de Kring dit vrij unieke werk op een degelijke manier kunnen doorgeven aan de volgende generatie.

Wanneer u deze nieuwsbrief leest, hebben we met het bestuur een planvoormiddag achter de rug. Niet dat we de ambitie hebben om professioneel te werken, maar omdat vrijwilligerswerk ook niet vrijblijvend is. We hebben als groep de plicht om degelijk en vooruitziend te werken. Alleen zo kunnen we de enorme verantwoordelijkheid - die we met plezier dragen - volop opnemen. Ik ben alvast nieuwsgierig naar de evenwichtige beleidsbeslissingen die we de komende jaren willen uitvoeren. Ik denk o.a. aan de invulling van het gerestaureerde huis Janssens.

Maar eerst het laatste hoogtepunt van het jaar. Op 2 december 2012, de sterfdag van Mercator, kan u genieten van de voorstelling van de *Annalen*, met daaraan gekoppeld een bijzondere uitgave over het orangisme in het Waasland, en de onthulling van twee bronzen beelden in onze museumtuin. U komt toch ook?

Met vriendelijke groeten

Chris De Beer
Voorzitter

VOORSTELLING ANNALEN 2012

VOORSTELLING ANNALEN 2012 (DEEL 115) EN BOEK "HET ORANGISME IN HET WAASLAND" OP ZONDAG 2 DECEMBER 2012 OM 11U. IN KAPEL SINT-LUCIA

1. Voorstelling Annalen, deel 115

Op zondag 2 december 2012 om 11u. stellen we u graag ons jaarboek voor in de kapel van Sint-Lucia, Ankerstraat 91 te Sint-Niklaas. De gelegenheidstoespraak zal worden gehouden door mevr. Jacqueline Kerkhoff, conservator van het kasteel Heeswijk in Nederland (de woning van André van den Bogaerde).

We geven u hier een inhoudsoverzicht van de bijdragen die u mag verwachten in deel 115 (296 p.) van de *Annalen*.

INHOUD

Verslag over de werking van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas tijdens het jaar 2011, met de lijst van de steunende leden voor 2012

Leen HUET

Gelegenheidstoespraak bij de prijsuitreiking van de essaywedstrijd over Wase identiteit

Nico VAN CAMPENHOUT

Drie bijdragen over André Jean Louis van den Bogaerde van Terbrugge (1787-1855)

Alfred VAN DER GUCHT

André van den Bogaerde en het Land van Waas

Jacqueline KERKHOFF

Een Vlaming wordt Brabander: André van den Bogaerde

Jacques J.M. BAARTMANS

André van den Bogaerde, bestuurder tussen vorst en vaderland

J. M. G. LEUNE

Inleiding bij het kopie-doopboek van Liefkenshoek betreffende de periode 15 november 1622 tot 25 december 1706

Wouter RONSIJN

De donderdagmarkt van Sint-Niklaas, 1720-1900. Een reconstructie van meer dan anderhalve eeuw prijzen en handelsvolume

Anne-Mie HAVERMANS

De stedelijke begraafplaats van Lokeren, een presentatie van een veelzijdig funerair onderzoek

2. Voorstelling boek "Het Orangisme in het Waasland en in het bijzonder in de steden Lokeren en Sint-Niklaas" – Hilaire Liebaut

Naast de *Annalen* wordt op 2 december a.s. het boek "Het Orangisme in het Waasland en in het bijzonder in steden Lokeren en Sint-Niklaas" van Hilaire Liebaut voorgesteld. De publicatie (ruim 200 blz. en uitgegeven door het provinciebestuur Oost-Vlaanderen) is **gratis voor alle abonnees van de Kring**. Alain Debbaut, hoofdredacteur van de *Annalen*, zal Hilaire Liebaut kort interviewen over zijn orangismeboek. Dhr. Jozef Dauwe, gedeputeerde voor Cultuur, zal het slotwoord verzorgen.

Alle leden en sympathisanten van de K.O.K.W. worden uitgenodigd op de officiële voorstelling van de *Annalen* (deel 115) en het boek "Het Orangisme in het Waasland" op zondag 2 december om 11u. in de kapel Sint-Lucia, Ankerstraat 91 te Sint-Niklaas.

Verdeling en verzending Annalen en boek van H. Liebaut – Praktische info

Na de voorstelling en de onthulling van de borstbeelden van Mercator en dr. Van Raemdonck (zie verder) kunnen de leden hun exemplaar van de *Annalen* en het boek over het orangisme ophalen in het Huis Janssens. We vragen de leden om mee te helpen bij de verdeling van de *Annalen* en het boek bij eventuele kennissen of leden uit hun gemeente, die niet aanwezig kunnen zijn. Op die manier kunnen we de kostprijs van de verzending per post tot een minimum beperken. Tot 15 december kunnen de leden de *Annalen* en het boek op zaterdagvoormiddag (tussen 9.30 en 12.30) ophalen in de leeszaal van de Kring, Zamanstraat 49 te Sint-Niklaas.

De niet-afgehaalde exemplaren van de *Annalen* worden na 15 december opgestuurd per post. Leden die verhinderd zijn op de voorstelling, kunnen de publicatie i.v.m. het orangisme nog gratis bekomen door dit af te halen in de leeszaal of mits betaling van 5 EUR voor de verzendingskosten. Het boek wordt pas opgestuurd na betaling op het rekeningnummer van de KOKW, Zamanstraat 49 te 9100 Sint-Niklaas **IBAN: BE 50 8508 3519 1418** en BIC SPAABE22. Met vermelding in de mededeling van "Boek orangisme", uw naam en adres.

SLOTFEEST MERCATORJAAR 2012 – ONTHULLING BORSTBEELDEN MERCATOR EN DR. VAN RAEMDONCK – ZONDAG 2 DECEMBER 2012 OM 12U. – MUSEUMPARK ZWIJGERSHOEK

De viering van de 500ste verjaardag van de geboortedag van de wereldberoemde cartograaf Gerard Mercator ging in 2012 gepaard met een groot aantal activiteiten in stad en streek.

De Mercator 2012 vzw, het stadsbestuur Sint-Niklaas en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (KOKW) nodigen u graag uit voor het slotfeest van het Mercatorjaar 2012 op zondag 2 december 2012 in de tuin van het Mercatormuseum, Zwijgershoek te Sint-Niklaas.

Na de voorstelling van de Annalen en het boek "Het Orangisme in het Waasland" vindt aansluitend om 12u. in de museumtuin aan Zwijgershoek de officiële onthulling plaats van twee bronzen borstbeelden, nl. van Gerard Mercator en Dr. Jan-Hubert Van Raemdonck, Sint-Niklase armendokter, medestichter van de Kring en Mercatorverzamelaar. André Denys, gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen en voorzitter van de vzw Mercator 2012, zal de beelden plechtig onthullen. De beelden zijn gemaakt naar de originele modellen in gips van de Sint-Niklase 19de-eeuwse beeldhouwer Frans Van Havermaet.

Vanaf 13u. is er een divers aanbod van muziek en woordkunst, gegidste rondleidingen, workshops voor kinderen, verrassingsact, een hapje en een drankje... Iedereen is van harte welkom. De toegang is gratis.

PROGRAMMA

- 11.00 Voorstelling van de 'Annalen' van de KOKW, kapel Sint-Lucia, Ankerstraat en boekvoorstelling "Het Orangisme in het Waasland" door Hilaire Liebaut
- 12.00 Onthaal met sfeermuziek en figuranten uit Mercators tijd.
- 12.30 'De beelden' door Chris De Beer, voorzitter KOKW
- 12.40 'Mercator, Sint-Niklaas, de toekomst' door Lieve Van Daele, schepen voor Cultuur
- 12.50 'Terugblik op het Mercatorjaar' door André Denys, voorzitter Mercator 2012 vzw
- 13.00 Plechtige onthulling van de beelden van Mercator en Dr. Van Raemdonck.
- 13.05 Ludiek intermezzo en receptie
- 14.00-17.00 Mercatorvertellingen, -wandelingen, -kamerkoorconcerten en -workshops voor kinderen, pannenkoekenbak, korting op toegang tot SteM en tentoonstelling 'De Zintuigen'.

Gelieve uw aanwezigheid uiterlijk tegen maandag 26 november te bevestigen aan Mercator 2012 vzw, p.a. Lamstraat 113, 9100 Sint-Niklaas, tom.houtman@mercator2012.be.
Parking: Zwijgershoek.

KRINGNIEUWS

AANPASSING LEDENBIJDRAGE

Een minder prettig nieuwsje moeten we ook melden. Reeds een zevental jaar proberen wij de lidmaatschapsbijdrage te houden op 20 euro voor gewone leden en 30 euro voor steunende leden. We hebben echter moeten vaststellen dat de drukkosten van de *Annalen* langzaam maar zeker stijgen. Ook de rekening van de verzending swingt de pan uit. We moeten er voor zorgen dat de andere werkingskosten gedekt blijven. Ook is het bestuur overtuigd van de hoge kwaliteit én kwantiteit van de *Annalen* zelf. Ongeveer 400 pagina's hoogstaande historische lectuur (in kleurendruk en geen reclame).

Daarom besliste de Raad van Bestuur om de lidmaatschapsbijdrage te verhogen naar 25 euro voor leden en 35 euro voor steunende leden. Eveneens wordt een formule voorgesteld waarbij bedrijven op hun manier ook de Kring kunnen ondersteunen. We hopen dat deze regeling meerdere jaren zal stand houden. Dank voor uw begrip!

GEWIJZIGDE OPENINGSUREN LEESZAAL KOKW

Sinds 1 september zijn **de openingsuren gewijzigd**: leeszaal en documentatiecentrum zijn open **elke zaterdagvoormiddag tussen 9.30-12.30**.

Een bezoek buiten de openingsuren is mogelijk na afspraak via info@kokw.be.

SLUITING BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM IN NOVEMBER EN EINDEJAARSPERIODE

Als gevolg van de werkzaamheden aan de verwarmingsinstallatie in het Huis Janssens kan ook de leeszaal niet verwarmd worden in de maand november. De leeszaal zal bijgevolg gesloten zijn op zaterdagen 10, 17 en 24 november 2012.

De bibliotheek en het documentatiecentrum van de K.O.K.W. zullen gesloten zijn tijdens de eindejaarsperiode op:

- zaterdag 22 december 2012
- zaterdag 29 december 2012.

IN MEMORIAM

Wij vernamen het overlijden van mevr. Lydia Geerinck uit Beveren (voorheen wonend in Waasmunster), die – samen met haar broer Albert – de werking van de KOKW steeds van nabij heeft gevolgd en ondersteund.

Langs deze weg betuigt het bestuur van de Kring zijn oprechte deelneming aan de getroffen familie.

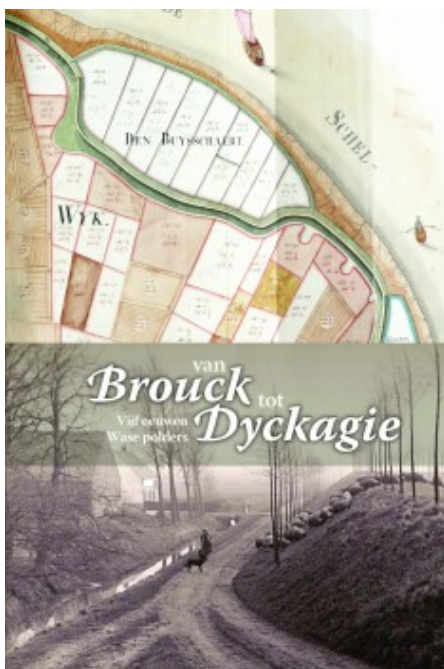

VARIA

BOEKVOORSTELLING "VAN BROUCK TOT DYCKAGIE – VIJF EEUWEN WASE POLDERS" – UITNODIGING ERFGOEDCEL WAASLAND – DONDERDAG 29 NOVEMBER OM 20u.

Met het project "De Potige Polders" hebben de Erfgoedcel Waasland en haar partners dit jaar de polders volop in de kijker gezet. Via o.m. digitale tentoonstellingen op de Erfgoedbank Waasland (www.waaserfgoed.be), poldervertellingen en interviews wilden we de geschiedenis van de Wase polders en hun bewoners documenteren en tot leven wekken.

Het project wordt feestelijk afgesloten met de voorstelling van het polderboek "Van Brouck tot Dyckagie – Vijf eeuwen Wase polders". In het boek buigen dertien auteurs zich over uiteenlopende aspecten van de poldergeschiedenis, van vroegmoderne polderkaarten tot het verdwenen polderleven van de 20ste eeuw. Tijdens de boekvoorstelling worden ook de overige projectresultaten toegelicht. Dit alles gaat door te Kieldrecht op donderdagavond 29 november om 20u.

Praktisch

De voorstelling gaat door in OC Ermenrike, Tuinwijkstraat 66, 9130 Kieldrecht.

Parkeren is mogelijk in de straten rondom het OC.

Inschrijven

Gelieve je aanwezigheid te bevestigen via mail op erfgoedcel@interwaas.be, met opgave van naam, voornaam en contactgegevens of 03/780.52.10. Het aantal plaatsen is beperkt.

Programma

19.30	Ontvangst
20.00	Opening door Guy De Bruycker (polderverteller)
20.05	Het polderproject toegelicht door Bart Ooghe (Erfgoedcel Waasland)
20.15	Presentatie poldergeschiedenis door Prof. Tim Soens (UA)
20.35	Voorstelling van het boek "Van Brouck tot Dyckagie – Vijf eeuwen Wase polders" door Peter Deckers (ondervoorzitter Interwaas)
20.45	Receptie met hapjes en expo met projectresultaten.

BOEK "EEN MAN, ZIJN VROUW EN HUN TWEE ZONEN. EEN COLLECTIEVE BIOGRAFIE VAN DE FAMILIE PÉE" – NICO VAN CAMPENHOUT (RED.)

De vrijzinnige flamingant *Julius Pée* (1871-1951) was tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw een opmerkelijke figuur in het cultuurleven in Vlaanderen, onder meer als dé grote promotor van de gerenommeerde Nederlandse auteur *Multatuli* (1820– 1887), over wie hij verschillende boeken publiceerde. Zijn oudste zoon, *Paul Pée* (1899-1951), was journalist en publicist, maar eigenlijk vooral een voltijdse bohémien, die in de jaren 1920 een heftige aan-en-af-romance beleefde met de dichteres *Alice Nahon* (1896-1933) en die onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog een bescheiden rol vertolkte in de lokale politiek in Lokeren. Zijn enige broer, *Willem Pée* (1903-1986), was eveneens op diverse terreinen een grote levensgenieter, maar verwierf vooral bekendheid als hoogleraar Nederlandse taalkunde en dialectologie, achtereenvolgens aan de universiteiten van Luik en Gent. De figuur op de achtergrond in de familie, maar die in deze 'collectieve biografie' zeker niet mocht worden vergeten, was echtgenote en moeder *Anna-Marie Clémentine Poncelet* (1863-1948), die zowel haar man als haar beide zonen levenslang in allerlei opzichten bijstond.

Een man, zijn vrouw en hun twee zonen. Een collectieve biografie van de familie Pée – Nico Van Campenhout (red.) - 2012 - ISBN 978 90 382 1970 7 - 295 p. - € 25,00.

INHOUD

"Soms schuilen er prachtige personages in een archiefkast"

Nico Van Campenhout

VII

Max Lebakman: kampioen van Nederlands eersten schrijver. Julius Pée en Multatuli

Philip Vermoortel

1

Haar mooie blauwe ogen fonkelden. Een biografische schets van Anne-Marie Clémentine Poncelet (1863-1948)

Alain Debbaut

171

Van Brugge tot Ukkel met heel veel tussenstations. Biografische kanttekeningen over Paul Pée (1899-1951) <i>Mario Hoste</i>	185
Paul Pée en Alice Nahon. De liefdesrelatie van twee dichtelijke bohemiers <i>Manu Van der Aa</i>	203
Over leven en werk van Willem Pée (1903-1986) <i>Hugo Ryckebroe m.m.v. Ines André</i>	237
Mijn (Willem) Pée <i>Johan Taeldeman</i>	263
Willem Pée en Herman Teirlinck, <i>compagnons de route</i> <i>Jaak van Schoor</i>	275
Herinneringen aan professor Willem Pée <i>Willy De Fleurquin</i>	285
Over de auteurs	295

4 manieren om te bestellen:

- Fax uw bestelling naar 0032 (0)9 233 14 09
- Bel naar 0032 (0)9 233 80 88
- Stuur een e-mail naar orders@academiapress.be of surf naar www.academiapress.be
- Stuur uw bestelkaart terug naar ACADEMIA PRESS, Eekhout 2 - 9000 GENT, BELGIË

JUBILEUMJAAR – HENDRIK CONSCIENCE 1812-2012

De Bib Sint-Niklaas, het stadsarchief, diverse verenigingen (waaronder Davidsfonds Sint-Niklaas) en het stadsbestuur organiseren naar aanleiding van de 200ste verjaardag van de geboorte van Hendrik Conscience een reeks culturele evenementen tussen 7 november en 3 december 2012.

De tentoonstelling 'Hendrik Conscience en de loting' is t.e.m. 2 december te bezichtigen in de Bib Sint-Niklaas (Hendrik Heymanplein 3). Deze tentoonstelling belicht de figuur en het werk van Conscience. Ook het fenomeen van de conscriptie en de loting, het onderwerp van de roman *De Loteling*, komt ruimschoots aan bod.

De expo werd ontworpen door de Gilde van Baas Gansendonck en wordt aangevuld met enkele stukken uit de collectie van de Bib en het stadsarchief van Sint-Niklaas.

Naast een tentoonstelling en een aantal lezingen, is er ook een poppentheatervoorstelling, een literaire wandeling, een literair ontbijt en filmvoorstelling. Meer info over het project vindt u via: <http://bib.sint-niklaas.be>.

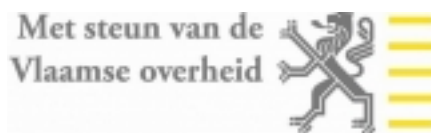
Met dank aan:

SteM
Zwijgershoek

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER

Verantwoordelijke uitgever Nieuwsbrief KOKW: Chris De Beer, voorzitter,
postbus 144, 9100 Sint-Niklaas; e-mail: info@kokw.be; www.kokw.be